

OGRADZAĆ (24) *vb impf*

o oraz drugie a jasne; pierwsze a w inf jasne, w pozostałych formach pochylone.

inf ogradzać (2). ◇ *praes 1 sg* ogrądzam (8). ◇ *3 sg* ogrądzą (2). ◇ *2 pl* ogrądzacie (1). ◇ *praet 3 sg m* ogrądzął (1). ◇ *3 pl subst* ogrądzali (1). ◇ *imp 2 sg* ogrądzaj (2). ◇ [3 sg niech ogrądzaj.] ◇ *2 pl* ogrądzajcie (1). ◇ *part praes act* ogrądzając (6).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII(XVIII) – XVIII w.

1. Otaczać czymś wysokim, co stanowi granicę i ochronę (zwłaszcza płotem, murem, wałem); *circummunire, circumsaepire, praesaepire Calep, Cn; consaepire, obsaepire, permunire, saepire Calep* (10): *Circumimmio* – oggrądzam, obfypuię. *Calep* 198b; *Circunsepio* – Ogrądzam, oppłocam. *Calep* 199a, 245a, 786a, 839a, 969b.

ogradzać co czym (1): Nie ieft też potrzeba wyfokich grodow ftawiać á ie gąftimi wieżami ogradzać ku przebywaniu krolowi *BielŻyw* 144.

ogradzać czym (2): *BielŻyw* 144 *cf* *ogradzać co czym*. *Cf* *Zwrot*.

Zwrot: »płotem ogradzać« (1): *Obsepio* – Płotem ogradzam. *Calep* 716b.

Przen [co czym] (7) : A toć była nawdzięcznieyfsza winnica Páná nášzego /[...] kthorą ząwždy ogradzał murem mocy Boftwá fwego *RejPos* 60.

a. *Stanowić ogrodzenie czegoś [co]* (1) : Trzy łófká álbo vsłáne zedelki ná trzy grani/ ták bywały v ftórych roftawiane że trzy ftrony ogradzály/ czwarta wolna była *Mącz* 464c.

2. *Zabezpieczać, chronić; cavere, consulere, defendere, parcere, praestare, servare Cn [co]* (9) : othpowyadam thym tho lyftthem, do thand do kandby krol [...] sthobą walką wyodl, moya czefcz ogradzayacz. *MetrKor* 34/288 [*idem* (5)] 34/288, 288v, 37/1v [2 r.], 2; Rad widzę iż poczciwofcz tak fwą ogradzacie A ze złego mnimania iż fie wyprawiacie *RejJóz* O; *KromRozm II* k3v.

ogradzać czym (1): wftyki członki tve zbáwiennym známieniem [tj. krzyżem świętym] ozdabiay y ogradzay *SkarŻyw* 399.

3. *Mówić nie wprost, ukrywać istotę rzeczy; circumloqui Mącz; circumvestire dictis Cn* (5) : [do strażników grobu Chrystusowego:] ogradzaycie A przed ludźmi powiádaycie. Mowiac kiedychmy poñnęli Zwolennicy wnocy przyfzli. Y vkrádlí go nam w grobie *MWilkHist* D3; Drzę od iádu: profzę cię/ nieogradzay więcý. *GosłCast* 64.

Zwrot: »ogradzać słowy« (1): *Circumloquor, Obmawiam/ Ogradzam/* álbo opifuyę którą rzecz słowy. *Mącz* 197c.

Szeregi: »o(b)mawiać, ogrądząć« (2): *Latebram periurio querere, Krziwoprziáfieftwu fíwemu deki fízukáć/ to yeft omáwiáć/ ogrądzáć. Mącz* 185a, 197c.

»ogradzać, ochylać« (1): Thá ich ftáteczność á thá ich wiárá [...] fpráwiłá/ iż Pan/ ácz tám było wiele wyftępných/ przedfię ogradza ochyla á nic nie wfpomina wyftępkow ich. *RejAp* 38.

[»przykrywać albo ogradzać«: niech to przikriwa albo ogradza iako kto chce/ iednak fię tak w prawdzie nayduie. *Ekonom* K2v.]

Formacje współrdzenne cf OGRODZIĆ.

Cf **OGRADZANIE, [OGRADZANY]**